

b) Tekstovi za pučko pjevanje.

Ivan Starčević je izrazio potrebu da BKJ precizira svoju odredbu o pučkim popijevkama, odobrenim za liturgijsku uporabu.

Tajnik je zatim obavijestio Vijeće da Institut za crkvenu glazbu pri Bogoslovnom Fakultetu u Zagrebu radi na izdavanju pjesmarice. Bilo bi dobro da Vijeće bude u vezi s Institutom i da novu pjesmaricu predloži na odobrenje BKJ za liturgijsku uporabu.

Sjednica je završena molitvom u 12,15 sati.
U Zagrebu, 4. travnja 1973.

Vlado Zagorac, v. r.
tajnik

DUH, SMISAO I SREDSTVA JEDNOG PASTORALA ZVANJA

(Francuska biskupska konferencija — Lourdes, studeni 1971.)

Mi ovdje želimo, prije svega, dati jedno svjedočanstvo nade. Kršćanska nada nije irealizam, manjak bistrovidnosti, ili naivni optimizam. Ona nas obvezuje priznati da će se prosjek dobi svećenika, redovnika i redovnica povisiti, i da će oni biti manje brojni. Ipak, mi živimo u nadi. Naša se nada opire o Krista, Gospodina Crkve, i na znake što su nam već dani: premda skromni, oni nas pozivaju da obnovimo svoje napore, da budemo pozorni spram onoga što se ostvaruje, da budemo domišljati, da činimo djelo razlikovanja.

U jednom svijetu punom nada i nemira

Članovi Crkve Isusa Krista, mi sa svim ljudima dijelimo nade, ostvarenja i nemire ovoga vremena.

Naš je svijet potaknut **golemim nadama**. One su u srcu dinamizma mnogih ideologija. One prodahnjuju velik dio današnjih ljudi, osobito mlađih. One su u izvoru napora i ostvarenja na svim područjima. Ali često se te nade izrazuju prije svega u obliku **težnja** (k miru, pravdi, kulturi, jedinstvu, pobjedi nad bolesnima, razvitku, itd.).

To je znak da se one još uvijek sudaraju sa strahovitim **zaprekama**: izrabljivanjem nekih društvenih kategorija ili nekih naroda, razdijeljenošću i ratom, glađu i nerazvijeno-

šću, neljudskim značajem nekih situacija, osujećenostima i tjeskobama svake vrste, stambenom krizom, krizom zaposlenja, itd. Dakle, ljudi našega vremena suočeni su s mnogostrukim **nesigurnostima**. Oni postavljaju sebi mnoga **pitanja** o sebi samima i o budućnosti čovječanstva: jedno od najakutnijih možda je pitanje smisla čovjeka, njegova života i njegove budućnosti.

Crkva je »pozvana« služiti osnovi Božjoj

Mi smo od ovoga svijeta, vezani za nj, solidarni s njim u njegovim nadama, njegovim nemirima i njegovim nastojanjima. Ali mi smo, istodobno, svjesni da smo Kristovi, dakle vezani za nj, poslani od njega kao Crkva da naviještamo njegovo Evanđelje.

Sačinjavajući svi zajedno Crkvu, svaki po svome vlastitom stanju, mi smo svjesni da imamo **nešto jedinstveno** za prinos našem svijetu: ne konkretna rješenja, jer njih ljudi treba da traže među sobom — i dakle kršćani s njima, nego više odgovore na najdublja pitanja. Mi imamo dati smisao i nadu što će obrazložiti poduzetnije djelovanje, osporiti ostvarenja koja sebe smatraju konačnima za puni uspjeh čovjeka.

Tim odgovorima i osporavanjima izvor je u Isusu iz Nazareta: za nas je on Krist, očitovani Bog, prisutan i živ. On nam otkriva osnovu Božju. Ovaj je svijet pozvan da bude kraljevstvo Božje, gdje će čovjek dosegnuti svoju puninu u zajedništvu s Bogom i sa svojom braćom. Crkva je primila poslanje da bude znak i službenica toga kraljevstva za sve.

Ta osnova ne donosi već posve gotova rješenja. Ona podrazumijeva zauzetost i traženje. Ona uključuje to da ljudi prave planove za svoj vlastiti život, neodvojiv od života zajednica u kojima žive. Ali ta Božja osnova, ostvarena i otkrivena od Krista, na izvoru je svih ljudskih planova. Ona im daje smisao, značenje, smjer, koje ništa unutar povijesti ne može iscrpiti.

Crkva mora konkretno, životno biti narod koji služi osnovi Božjoj. Ona je to u svojim različitim i mnogolikim članovima koji sačinjavaju jedno jedino tijelo. **Bog računa sa svojim narodom**, i nitko u tome narodu **nije isključen**. Nitko ne može primati a da ne surađuje. Krštenje je od svijetu učinilo »rod izabrani, kraljevsko svećeništvo, sveti narod, puk stečeni« (I. Petr., 2/9). Taj narod ima poslanje: naviještati

dobru vijest da Bog ljubi čovjeka, i učiniti od čovječanstva žrtvu hvale za Boga. Stoga svi kršćani imaju u osnovi isto zvanje.

Po različitim i dopunskim zvanjima

Ali, u tome narodu, nisu svi pozvani živjeti i služiti na isti način. Bog ne voli jednolikost, on je beskonačno bogatstvo života i ljubavi. Njegovi su pozivi mnogoliki. U Tijelu Kristovu ima **različitih darova** za služenje jedinstvu sviju (usp. I. Kor. 12; Rm. 12; Ef. 4). Različitost ljudskih planova nužna je za dobro i sklad društva. Narod Božji jest različitost ustrojenja u jedinstvo, a to se jedinstvo razvija u različitost.

Kršćansko zvanje konkretno se oblikuje u **različitim zvanjima**. Ta su zvanja razni načini očitovanja bogatstva ljubavi Božje, očitovanje u Isusu Kristu, i posljednjeg smisla ljudskoga života: ona su ujedno i razni načini služenja toj ljubavi i smislu. Ona se ne protive pravom jedinstvu. Ona se ne definiraju suprotstavljanjem jednih spram drugih, nego u funkciji zajedništva, pa i unutar napetosti što nužno nastaju. Ona treba da služe tome zajedništvu unutar Crkve i među ljudima. Ona su potrebna jedna drugima, za gradnju Crkve, živoga znaka Isusa Krista Spasitelja.

Svaki kršćanin mora živjeti svoje zvanje pod znakom poslanja, to jest otvorenosti svim ljudima radi dolaska kraljevstva Božjega u Kristu. Ta misijska dimenzija karakterizira sva zvanja. Ona je međutim osobito vidljiva u svećenika, redovnika ili laika, poslanih naviještati Evanđelje ljudskim svjetovima koji ga ne poznaju. Ti »misionari« pripominju tako svim članovima Crkve jednu bitnu značajku njihova vlastitog zvanja.

Riječ »zvanje« definira, doista, život svih krštenih. Život je laika autentično zvanje, i samo obilježeno različitošću, jer svi ne čine sve. Pa i ako su neki od njih posebnije pozvani vršiti svoje zvanje u crkvenoj instituciji, značajka svojstvena tim laičkim zvanjima uvijek je ova: živjeti i služiti zajednicu ljudi s Bogom vršeci svoje ljudske zadaće, dijeleći odgovornosti za gradnju svijeta, spajajući se sa zajedničkim dinamizmima sredina u koje su uklopljeni.

Među kršćanima, drugi su pozvani služiti na poseban način, po sakramentu reda u biskupskom, prezbiterskom ili đakonskom ministeriju. Ti ministeriji, zajedno, preuzimaju

službu apostolskog nasljedstva, službu zajedništva i jedinstva, i nezamjenjivu inicijativu Krista — Glave Crkve.

K tome, bilo među laicima, bilo među biskupima, svećenicima i đakonima, neki su posvetili svoj život Kristu u obdržavanju evanđeoskih savjeta. Među njima, redovnici i redovnice žive to posvećenje u zajednici. Ima ih koji, posve odani kontemplaciji, osiguravaju trajnost molitve i osobitije svjedoče apsolutnost Božju. Time svi izričitije očituju kraljevstvo Božje što dolazi i punu budućnost čovječanstva.

Zvanja više nego ikad prijeko potrebna

Kršćanskim zajednicama trebaju službenici, kako za njihovo prodahnjivanje tako i za njihovu misiju evangelizacije. Mi smo svjesni da za to treba urazličiti apostolske zadaće i odgovornosti, priznajući funkcije što ih punopravno vrše redovnici, redovnice i laici, muževi ili žene.

Naša poruka ima međutim točno ograničen cilj. Mi ćemo govoriti samo o **zvanjima za ministerije** prezbiterski i đakonski te o posvećenom životu. Želimo prije svega izraziti ova duboka vjerska uvjerenja:

— U našem svijetu tako punom nada i nemira, Bog nastavlja pozivati, kako bi Crkva mogla služiti ovome svijetu koji on ljubi.

— Teološko razmišljanje o ministerijima i posvećenom životu i dalje će se nastaviti. Različita zvanja moći će se živjeti u novim oblicima, ali Crkva ih treba i vazda će ih trebati.

— Treba ići i dalje. Ljudi i svijet trebaju ih radi svoga vlastitog napretka: ne napretka materijalnog i tehničkog, nego ljudskog napretka u punom smislu riječi.

Govoreći, u nastavku ovoga teksta, jedino o zvanjima za prezbiterat, za đakonat i za posvećeni život, želimo s jedne strane istaknuti neke njihove opće uvjete, a s druge strane privući pozornost na neke aktuelnije aspekte pastoralnog zvanja.

1. — TEMELJI JEDNOG PASTORALA ZVANJA

Nije nam cilj dati iscrpnu teologiju ili psihologiju zvanja, koje se drugdje često i dobro daju. Mi želimo naglasiti ono što nam se danas čini bitnim za jedan pastoral zvanja.

Bog je onaj koji zove

Svako je kršćansko zvanje **milost Božja** po Kristu u Duhu Svetomu koji djeluje u čovjeku. Bog ostvaruje svoju osnovu po svojoj Crkvi. On podiže u njoj mnogostruke službe koje su joj potrebne za njezinu sveopću misiju. Treba ozbiljno shvatiti **prvenstvo i slobodu Božju**: njegovi putovi nisu uvijek naši. On nije zatvoren u naše okvire. Kad se radi o zvanju i o zvanjima, mi najprije moramo stati pred Bogom u stavu poniznosti, raspoloživosti i slušanja.

Iz toga proizlazi prva posljedica: **prijeva nužnost da molimo** Gospodina, pripominjući mu potrebe njegova naroda. On hoće da njegovi pozivi ovise o našoj molitvi. Mi u to premalo vjerujemo. Naša molitva za zvanja mora ponovno postati zaklinjuća. Da bi bila autentična, ona mora biti prodahuta vjerom; ona pretpostavlja i to da budemo spremni i sami se odazvati ako nam se Božji poziv očituje.

Molitva je također mjesto gdje se Bog objavljuje, zove i šalje. Osobito mladi žedni su toga susreta. Oni tu mogu otkriti živoga Boga, izvor trajne stvaralačke snage, koji im otkriva potrebe svoga naroda i poziva ih da im posvete svoj život. Oni tada osjećaju da ih se tiče taj poziv, i unutar samoga toga otkrića nalaze dinamizam svoga preuzimanja obveze.

Zvanje se izrazuje u jednoj ljudskoj nakani

Svojstveno je Bogu da djeluje u ljudskome, u samom izvoru slobode. Gledano sa stanovišta osobe, zvanje se može promatrati kao životna nakana. Dakako, nije dovoljno govoriti o ljudskoj nakani, pa da bi zvanje zaista postojalo. Može se pače dogoditi da se jedno zvanje suprotstavlja jednoj ljudskoj nakani, ali svako je zvanje u sebi poziv Božji i poziv Crkve, primljen i življen u samoj unutarnjosti životne nakane.

Te se nakane oblikuju unutar ljudskih zajednica: obitelji, društvenih sredina, škole, itd. One mogu nastati veoma rano, osobito u najodlučnijim časovima života, s time da će konačno preuzeće obveze doći tek poslije. Iskustvo i najnovije ankete zaista dokazuju da su najsretniji časovi doba zrelijeg djetinjstva, zrelijeg dječastva i ulaska u odraslost. Ne može se dakle uskraćivati djeci ili adolescentima mogućnost

razmatranja svećeničkoga ili redovničkog zvanja. Njihove nakane treba ozbiljno shvatiti. Zvanje mogu razmatrati ili prihvatiti i odrasli koji su mislili da su se zauvijek usmjerili drugim smjerom.

Takve nakane iziskuju istraživanje, pojašnjenje prije odluke. Nakani dostojnoj toga imena svojstveno je da napokon dospije do odluke: ona se ne može stalno odgađati ili beskonačno stavljati u pitanje.

Zvanje se ostvaruje u jednoj povijesti. Ona se neprestano čita s drugima. Ona je obilježena svjedocima koji djeluju u nekim časovima i koji pridonose njezinu napredovanju. Ona je dinamizam trajne obnove. Ona ide k ucjelovljenju osobe. Čak i poslije konačnog izbora i u crti toga preuzeća obveze, ona je u neprekidnom napredovanju. U toj povijesti isprepliću se djelovanje Božje, zbivanja i sloboda.

Usljed nestalnosti našega društva, previranja u Crkvi, nesigurnosti što pritišću ministerije i posvećeni život, mnogi kršćani osobito su osjetljivi na **rizike spojene sa zvanjem**. Ti su rizici stvarni, neki su od njih posebno svojstveni našem vremenu; ne može ih se minimizirati jeftinim umirivanjem. Spada na Crkvu i na svakoga njezina člana da budu svjesni tih rizika, da ublaže opasnosti što ih oni predstavljaju, da ustraju u jednom traženju koje će omogućiti stvarnu vjernost. Ali ti rizici uvijek opstoje. Oni tvore jednu dimenziju svakoga autentičnog zvanja. Radi se o tome da se onima koji se približuju, kao i onima koji su preuzeli obvezu, pomogne da te rizike uzmu na sebe i da ih žive. Nisu li ti rizici neprestani pozivi Gospodnji na veću vjernost?

Više nego u prošlosti, danas, u jednom sekulariziranom svijetu, zvanje je predmet protuslovlja i izvor napetosti: odgovoriti pozivu Kristovu, to znači prihvatiti življenje njegova pashalnog misterija.

Crkva je ona koja zove

Reći da je zvanje milost Božja ne znači da je ono otkriće jedne unaprijed predviđene osnove, ili da ga tvori spontana želja. Ta milost **redovno prolazi kroz posredništva**. Crkva, znak i službenica osnove Božje, ima ulogu u nastajanju i razlikovanju zvanja. Njoj pripada, u raznim njezinim zajednicama, biti donositeljicom tih poziva.

Ona im je donositeljica **po životnosti svoje vjere**, po svjedočenju što ga daje Kristu, po svojoj svijesti o potrebama ljudi i o nužnosti da im odgovori.

Uloga crkvenih zajednica ide još dalje. Ono što je važno za današnje ljude bez sumnje je osobno svjedočanstvo, ali još više svjedočanstvo jedne skupine. Ne samo u tim zajednicama, nego i po njima mogu biti upravljani i poslušani ti pozivi. Oni će biti istiniti ako budu upravljani u funkciji potreba Crkve za njezino služenje svijetu. Konkretno, ti će pozivi proći kroz određene osobe ili skupine: svećenike, redovničke zajednice, obitelji, odgojitelje, pokrete, razna okupljanja, itd.

Mi smo svjesni da je **mjesto biskupa tu od prvotne važnosti**. On izričito nastupa za poziv na ređenje. Ali njegova je dužnost iznad svega poticati i trajno održavati apostolsku životnost tih zajednica. Na njega spada shvatiti, razlikovati i učiniti da se osjete misijske potrebe Crkve, učiniti da svi čuju pozive za ministerije i karizme. Stoga je biskup, u vezi sa svojim prezbiterijem, prvi sluga poziva Božjega.

U sadašnjem času, iz bojazni od stanovitog duha regrutacije, ili od straha pred budućnošću, oklijeva se nastojati da se taj poziv čuje. Uloga je pastoralna zvanja pripominjati tu **nužnost buđenja** u različitim oblicima, uključujući i oblike pitanja, prijedloga, sugestija upravljenih nekomu, mladom ili odraslom, pa i kad nije nikad na to mislio. To bez sumnje postavlja neka pitanja. Dakako, treba izbjegavati svaki oblik prisile; sazrijevanje je nužno za slobodan pristanak. Ali nije li svojstveno jednom pastoralu da bude domišljat, ne otklanjajući unaprijed nove putove? Takav je pastoral savršeno u skladu s jednim poimanjem zvanja koje uzima u obzir ne samo želju i sklonost osobe, nego i njezina svojstva, njezine obveze, a iznad svega potrebe poslanja.

Dužnost je Crkve da prati

Pastoral zvanja podrazumijeva i odgovornost **praćenja** djece, mladića i djevojaka, muževa i žena koji sebi postavljaju pitanje jednoga zvanja za služenje Crkvi. To je **praćenje** nužno za sazrijevanje i razlikovanje. Želimo istaknuti neke njegove najodrednije aspekte za naše vrijeme, ne isključujući druge moguće putove.

To praćenje uvijek pretpostavlja aktivnu prisutnost nekih osoba (roditelja, duhovnih savjetnika, odgojitelja...). Istodobno, ono ne može mimoći **skupine ili zajednice**. Taj zahtjev proizlazi najprije iz eklezijalne dimenzije svakoga zvanja. On je još očitiji u naše vrijeme, koje je oštro svjesno kolektivnih stvarnosti. Više nego ikad, zajednice su sretno mjesto gdje se gradi osoba, gdje se odgaja vjera, gdje sazrijeva zvanje. Radi se, u prvom redu, o zajednicama u koje su djeca, mladi i odrasli naravno uklopljeni. Radi se također o specifičnijim skupinama, gdje se oni sastaju da dijele, traže i produbljuju svoju nakanu.

Pratiti mlada ili odrasla čovjeka, to znači pomoći mu da, odgovarajući pozivu Kristovu, načini osobni izbor koji će se opirati o vjeru u Njega. Radi se o tome da ga se, radi polučjenja toga cilja, nauči promatrati svoj život očima vjernika, otkriti u njemu živoga Krista, dosegnuti Ga u liturgijskoj i osobnoj molitvi.

Pratiti mlada ili odrasla čovjeka, to znači i privesti ga da preuzme obvezu u službi svoje braće u ime Kristovo, a najprije u sredini gdje živi. Odgojitelji i zajednice na to će osobito paziti. Zvanja nastaju i razvijaju se unutar tih preuzimanja obveza. Ona otkrivaju i hrane njihov duboki dinamizam, koji se sastoji u služenju poslanja Crkve za svijet. Ona kroz čin uče da se bolje osjeti kako je kršćanska vjera osobni postupak, ali i podijeljeno iskustvo, slavljeno i izraženo u zajedništvu. Ona uvode u stav svjedočenja, što je stav Kristovih učenika među ljudima. Ona čine da se bolje otkrije kako je zvanje uvijek osobno preuzeće unutar jedne zajednice i za služenje njoj.

Bilo da se radi o djeci, mladima ili odraslima, jedno zvanje sazrijeva otkrivanjem potreba ljudi i poslanja Crkve u svijetu. Stoga pastoral praćenja mora biti prožet stvarnom brigom oko prisutnosti, služenja, sudjelovanja s današnjim muževima i ženama. On se, dosljedno tome, ne može ticati samo jednoga čovjeka, nego raznih osoba i skupina.

Unutar jednog pastoral a usmjerenog k poslanju

Takav pastoral za buđenje i praćenje zvanja moći će dakle opstojati samo unutar jednog pastoral a koji se brine za evangelizaciju. On je jedna njegova dimenzija. On stoji u jednom dinamizmu i usmjerenju redovnog pastoral a.

Ima jedna veza što nerazrješivo povezuje vjeru, spase-
nje svijeta i zvanje, i mladi su na to posebno osjetljivi. Pas-
toral zvanja mora se dakle ucrtati u jedan pastoral usredo-
točen na buđenje i razvitak kršćanskoga zvanja, posve pro-
žetoga nastojanjem oko naviještanja Isusa Krista. Pastoral
zvanja stoji dakle unutar jednog pastoralusa usmjerenoga k
poslanju.

Stoga treba prebroditi uzbuđene uzvike o prorijeđeno-
sti zvanja i tugovanja nad promjenom vremena. **Jedno stalno
pitanje upravljeno je Crkvi**, njezinim raznim zajednicama i
svakome njezinu članu: Crkva, ne idealna, nego stvarna, ova
u kojoj smo — je li to vjerujuća Crkva, koja nastoji navi-
ještati Isusa Krista, slaveći i proglašujući svoju vjeru u srcu
ovoga svijeta?

Pastoral zvanja poziv je za sve. Navlastito, on je **zahtjev
žive i radosne vjernosti** za one koji djeluju u ministeriju i
u posvećenom životu. On od njih traži da žive kao vjernici
i da pokažu što može biti jedan ljudski život za koji je Krist
Netko tko je živ.

2. — PROVEDBA PASTORALA ZVANJA

U svakodnevnom djelovanju Crkve u službi ljudi, pasto-
ral zvanja ima posebnu zadaću. Ocrtali smo njegove bitne
crte. Sad ćemo predložiti nekoliko točaka koje nam se čine
važnima za njegovu provedbu.

U sadašnjim okolnostima...

Za neke, Crkva još uvijek previše izgleda kao poseban
svijet hermetična govora, neprikladnih ustanova, životnih na-
vika obilježenih prošlošću. Ako klerikalizam, u svome više
puta optuženom obliku, više i nije na cijeni, on poprima
druga lica. Mnoge osobe i skupine smućene su nesigurnosti-
ma glede ministerija i posvećenog života. Osobito, čak preko
onoga što je nazvano krizom svećeništva, autoriteta i insti-
tucija, pitanja se danas odnose na vjeru u Isusa Krista.

S druge strane, istodobno, pribivamo znatnim naporima
traženja i obnove u pastoralnim strukturama, u zavodima
posvećenog života, u oblicima molitve i kršćanskog razmi-
šljanja, u formaciji kršćana, đakona i svećenika. Crkva hoće
da bude služiteljica ljudi, bliza siromasima, obzirna spram

nekršćana i bezvjeraca, pozorna spram velikih potreba svijeta. Konstatira se u mnogih osoba, posebice u mnogih mladih, prava žeđ za Bogom i traženje pravoga lica Kristova.

Takve okolnosti znače za pastoral zvanja neporecive zapreke, ali i pozive i polazišta bogata nadom.

Isto je i u pogledu **nekih bitnih težnja današnjih ljudi**. Oni su obilježeni brigom da se pronađu i da oblikuju sami sebe, idejom da je sloboda bez granica. Stoga im je teško razumjeti i prihvatiti jednu obvezu koja se preuzima jednom zauvijek. Njima je potrebno shvatiti razloge onoga što se od njih traži, i daju se samo onome što je zaista vrijedno toga truda. Žene ne izmiču toj promjeni mentaliteta. One hoće da budu priznate u društvu kao slobodna, samostalna, odgovorna bića, koja imaju reći i hoće da ih se čuje. One očituju nove zahtjeve i reakcije spram posvećenog života. Pastoral zvanja mora uzimati u obzir te značajke.

Ali, istodobno, muževi i žene ovoga vremena sposobni su za veliku plemenitost u služenju drugih, osobito najsiromašnijih. Vidi se među njima buđenje novih načina služenja Crkvi, novih likova ministerija.

Te se konstatacije čine protuslovnima. Pastoral zvanja mora uzimati u obzir te datosti. U tom duhu želimo predložiti neke pravce djelovanja. Nećemo, namjerno, reći sve, ali ćemo istaknuti neke točke koje se čine najodrednijima.

U službi buđenja zvanja

Crkva, kršćanske zajednice, kršćani imaju sigurnost da Gospodin ne prestaje zvati. U tome pozivu, koji dolazi od Krista, oni imaju nezamjenjivu ulogu. To je temelj pastoralne službe buđenja zvanja.

Točke naglaska

Prijeko je potrebna u sadašnjem času **velika pozornost prema novim načinima buđenja zvanja** za ministerije i za posvećeni život. U svakom velikom razdoblju crkvene povijesti, nastanak zvanja poprima neočekivane oblike. Duh Kristov djeluje u novosti. Mi je danas opažamo po nekim znacima, primjerice u onih mladih koji se otvoreno pitaju da li da postanu svećenici ili redovnici. Zašto ti kršćani imaju nakanu zvanja? Koji su njihovi razlozi? Po kojim su raz-

matranjima oni čuli poziv Kristov? Na što su osjetljivi? S tih polazišta može se izraditi jedan pastoral buđenja za naše vrijeme.

Taj pastoral buđenja mora znati **prihvatiti i ozbiljno shvatiti te nakane**, ne zato da bi ih se odmah naprosto odobrilo nego zato da bi se pojasnilo i razlikovalo njihov sadržaj, njihov dinamizam, motive i očekivanja. Sve kršćanske zajednice uključene su u taj prihvati i to ozbiljno shvaćanje.

Služiti buđenju zvanja, to znači i pripominjati potrebe Crkve u svijetu, buditi misijsku svijest, činiti da se otkriva različitost darova i zvanja, komplementarnost funkcija i karizama; to znači i informirati o sadašnjim uvjetima pripreve za ministerije, za posvećeni život i za slanje u misiju.

U svakom važnom razdoblju bilo je kršćana koji su bolje shvatili najglavnija očekivanja ljudi svoga vremena, i koji su im tako mogli predočiti osnovu dovoljno široku i bogatu da ih privuče. Jedan pastoral buđenja mora ići dotle da nekim mladima i odraslima **s poznavanjem stvari i na pozitivnan način** predlaže mogućnost jednog ministerija ili posvećenog života.

Načini djelovanja

Te točke naglaska nalažu načine djelovanja. A prije svega **stanovit način privedbe razmišljanja** na zvanja u svim redovnim prilikama ili u nekim posebno pogodnim časovima: razgovorima, pripravi za ređenje ili za polaganje redovničkih zavjeta, susretima pokreta ili skupina, slanja u misije, itd. Radi se manje o tome da se govori o zvanjima općenito ili kao da je riječ samo o zvanju drugih. Razmišljanje treba voditi tako da svatko bude potaknut otkriti istinu svoga vlastitog zvanja u vezi sa zvanjem drugih. Buđenje jednog zvanja nastaje osobito u susretu, gdje je svatko suočen sa svojim vlastitim pozivom i ponukan da mu bude vjerniji. Taj osnovni postupak nalaže druge oblike djelovanja.

Kao posebno podesna mjesta i prilike buđenja istaknut ćemo navlastito:

- Svjedočanstvo **zajedničkoga pastoralnog rada** svećenika, redovnika i laika. Onima koji u njemu sudjeluju takav rad omogućuje, ako i ne uvijek da definiraju svoje vlastito zvanje, a ono da ga činom žive u onome što je u njemu izvorno i dopunsko u odnosu na zvanje drugih. Takav

rad ističe vrijednost različitosti i zajedništva zvanja u službi Crkve. On je živi poziv kojim su kršćani pozvani da otkriju svoje vlastito zvanje.

- Odlučujuću važnost **osobnog susreta** s jednim svećenikom, jednim duhovnim savjetnikom, jednim odgojiteljem. Sudjelovanje u jednoj skupini ne samo da ne nadomješta takav susret, nego ga često potiče i zove.
- **Svjedočenje** što ga u nekim časovima, pojedinačno i skupno mogu izraziti oni koji djeluju u jednom ministeriju ili u posvećenom životu, kao i koji su na putu traženja i formacije. Važno je danas da se u nekim prigodama mogne izraziti smisao jedne životne nakane već odlučene ili u sazrijevanju.
- **Ozbiljno shvaćanje preuzetih obveza** što ih mladi ili odrasli već žive, pa i kad se te preuzete obveze ne čine izravno apostolskima, kao što su politička djelatnost ili služanje trećem svijetu. To ozbiljno shvaćanje mora biti više od pasivne pozornosti. Ono će pomoći mladima da prozru, otkriju i pojasne razloge, značenje i smjer svoga opredjeljenja.
- **Vjerski odgoj** što ga daju kršćanske obitelji, vjeroučitelji, katoličke škole i duhovnici državnih škola.
- **Rad katoličkih pokreta:** mi između ostaloga konstatiramo da je uloga pokreta Katoličke akcije mladih i odraslih danas sve važnija.

Uloga »služba za zvanja«

Taj pastoral buđenja povjeren je cijelom kršćanskom puku. **Posebno ga promiču službe za zvanja.** Njihova se zadaća bez sumnje sastoji u tome da predviđaju i potiču djelatnosti pogodne za buđenje zvanja. Ali njihova je dužnost iznad svega to da razgovaraju s osobama i zajednicama, pokretima i skupinama: da pripominju potrebe Crkve u svijetu, nužnost i uvjete rada. To pretpostavlja da djelatnici služba za zvanja moraju nastojati sastojati se s osobama, zajednicama, pokretima, skupinama u njihovu vlastitom radu, da bi ih slušali, radili s njima, sudjelovali u njihovu traženju i vršili među njima svoju misiju upita.

U službi praćenja zvanja

Praćenje zvanja poprima različite oblike, prema tome radi li se o zvanju za ministerije ili zvanju za posvećeni život. Ovdje nije moguće uzeti u obzir te različitosti. Zadržat ćemo se samo na najbitnijim zajedničkim točkama.

Točke naglasaka

Istaknuli smo glavnu ulogu **kršćanskih zajednica** u tome praćenju. Zajednica u kojoj se zvanje probudilo od prvotne je važnosti. Ali prijeko je potrebno da u tom praćenju sudjeluju mnogolike i dopunske zajednice: obitelji, zajednice životne sredine, katolički pokreti, svećeničke ekipe, redovničke zajednice, župe, ustanove, itd. Unutar njihove različitosti, jedna zajednička točka treba da ih ujedinjuje: autentičnost i dinamizam njihova kršćanskog života. Bez toga, njihova potporna uloga u opasnosti je da se prekine.

Ali, istodobno, treba jako naglasiti važnosti **specifičnih susreta i okupljanja** za mlade i odrasle koji imaju nakanu za ministerij ili za posvećeni život. Stvarajući slične nakane, oni osjećaju potrebu sastojat se među sobom. Prigodna okupljanja rekolekcije, duhovne vježbe, zajedničko ljetovanje...), redovni sastanci studijskih skupina, život u trajnoj zajednici («ognjišta» mladeži ili dječaćka sjemeništa) pomažu im u njihovu traženju i omogućuju im da pojase svoju nakanu. Odrasli i mladi očekuju ili zahtijevaju takve susrete. Njihovo ukinuće ili nepostojanje izvrgnuli bi budućnost teškoj opasnosti.

Pedagogija tih susreta i okupljanja nastojat će potaknuti kršćansko promatranje života u svjetlu postojeće nakane, postupno približavanje različitih zvanja i različitih životnih stanja, jaču prožetost duhovnošću. Ostaje od prvotne važnosti da mladi, koji tu sudjeluju, preuzmu obvezu najprije tamo gdje žive. Takvi susreti treba da pogoduju tim preuzećima obveze. Oni pridonose pomaganju mladima i odraslima u napretku u vjeni, u zauzimanju u službi ljudima, u tome da budu pozorni na znake Božje u svome životu i životu drugih, i da budu raspoloživi za te znake.

Laici, redovnici i redovnice, đakoni i svećenici treba da zajedno sudjeluju u tome pastoralnom naporu. Ali oni koji žive s tim mladima i tim odraslima najpodesniji su da ih

prate u njihovu traženju, da im pomognu opredijeliti se u životu, razmotriti u vjeri ono što žive, raspoznati pozive Gospodnje za danas i za sutra.

Među svima koji su, na ovaj ili onaj način, prodahnitelji tih zajednica praćenja, treba promicati zajedničko istraživanje. Oni će tako moći uspoređivati svoja iskustva, premišljati svoje stavove, usklađivati svoja nastojanja i sami također napredovati u vjernosti svome vlastitom zvanju.

Načini djelovanja

U pogledu stvarne provedbe tog praćenja već postoje neka ostvarenja, kojima treba pogodovati i činiti da ih se upozna.

Više katoličkih pokreta radi u tom smislu. U ime svoje vlastite misije, oni pomažu u traženju mladima koji imaju nakanu za svećenički ili redovnički život, i upriličuju za njih posebne susrete. Iskustvo tih pokreta ističe važnost apostolskog djelovanja i nužnost da pastoral zvanja dosegne mlade tamo gdje oni žive. Katolički pokreti odraslih imaju istu ulogu, i pozvani su da je još i pojačaju kad se radi o zvanjima odraslih. Takva je pozornost izvor nade. Svi pokreti treba da idu još i dalje u tome nastojanju.

Odgovarajući potrebama većega broja mladih ili starijih koji očituju nakanu za pristup u ministerij ili u posvećeni život, **razne stalne ustanove** (dječaćka sjemeništa, »ognjišta«, bogoslovska sjemeništa, sjemništa za starije) za njih su osobito pogodno sredstvo koje im omogućuje da pojasne svoju nakanu, da je učvrste i da provjere njezino pravo značenje. Trajni značaj tih zajednica, njihova odgojna perspektiva treba da olakšaju bolje otkrivanje poziva Krista, Crkve i svijeta, preuzimanje obveze od strane tih mladih, pristup u jedan ministirij ili u jedno životno stanje izabrano u pravoj kršćanskoj slobodi.

Crkva je pozorna spram nakana onih koji su u gimnazijama, katoličkim koledžima, sveučilištima, ili već rade u svojoj struci. Treba **pojačati nastojanje** da se njima, kroz susrete ili studijske skupine, pruži **specifična pomoć kakvu iziskuje** takva nakana, dosežući ih tamo gdje žive. Uklopljeni u razne životne sredine, obuhvaćeni promjenama i nesigurnostima svijeta, pozvani biti odgovornima za svoju vjeru u dodiru s bezvjercima, ti mladi i ti odrasli trebaju takve susrete,

da bi produbili svoju osnovu za budućnost, usporedili je s osnovom drugih i došli do slobodna i prosvijetljena izbora u zajedničkom iskustvu.

Kad se radi o izboru načina praćenja nekog mladića ili nekog odrasloga, treba uzimati u obzir njegovu životnu sredinu, njegove veze i obveze, njegove težnje, ono što on može živjeti. Taj izbor treba načiniti u dijalogu s onima koji dijele njegovo življenje, koji ga poznaju i već su mu pomagali neko vrijeme.

Uloga »služba za zvanja«

To djelo praćenja tiče se osoba i zajednica, mnogolikih i različitih. Ali, u tome također, **službe za zvanja imaju** posebnu odgovornost. Ako i ne spada na njih da se postavljaju na mjesto drugih, njihova je dužnost pozorno pratiti sve što se čini i priopćivati postojeća ostvarenja. Osobito su dužne raditi s voditeljima tih raznih okupljanja. To zajedničko istraživanje pogodovat će uspostavi jedne sve bolje prilagođene pedagogije. Službe za zvanja moraju biti veza s duhovnicima pokreta koji rade na podupiranju tih zvanja, kao i veza s odgovornima za svećeničku, đakonsku ili redovničku formaciju. Ako tih zvanja nema, službe za zvanja dužne su potaknuti specifične susrete, promicati u tu svrhu mnogo suradnje među muževima i ženama koji žive u dodiru s tim mladima i tim odraslima. Jedna je od svojstvenih zadaća služba za zvanja pripominjati svima nužnost toga praćenja i nastojati da se ono uspostavi.

Te dijecezanske službe za zvanja imaju dakle **nezamjenjivu ulogu**, koja je istaknuta kroz sve ove više praktičke smjernice. Te službe ne nadomještaju razmišljanje i djelovanje, inicijative i istraživanja zajednica, svećenika, đakona, redovnika i laika, nego ih potiču. One nisu izolirana struktura u životu Crkava. One su, kako njihov naziv pokazuje, **u službi jednog pastoralnog zvanja**, koji obavlja cijela Crkva. One imaju svjedočiti da misija evangelizacije treba i uključuje takvo služenje, a istodobno one to služenje imaju promicati, prodahnjivati i usklađivati.

Da bi službe za zvanja mogle uspješno vršiti svoju dužnost, njihovi članovi treba da budu:

— urazličeni, da bi izrazili suodgovornost naroda Božjega;

- uklopljeni u život i djelovanje mjesne Crkve tamo gdje se ona pokazuje najdinamičnijom, a ipak dovoljno oslobođeni za obavljanje specifičnih pastoralnih djelatnosti;
- sposobni slušati, razumjeti i pomoći mlade i odrasle u traženju, poštujući različita zvanja i putove;
- pozorni spram onoga što se izmišlja i živi u zajednicama kojima je stalo do istinske obnove vjere.

To djelovanje iziskuje dogovor, kako na dijecezanskoj razini, tako i na regionalnoj i nacionalnoj. Ima istraživanja i ostvarenja koja su moguća samo u okviru širem od jednoga kraja ili mjesta.

Zaključak

Pastoral zvanja, na koncu, može postojati samo ako je mišljen i življen pod znakom kršćanske nade. To znači da ga moramo zamišljati i ostvarivati:

- **Pod znakom realizma.** — Sadašnje i buduće poteškoće ne valja minimizirati. Naša istraživanja i naše djelovanje moraju uvelike uzimati u obzir ljudsku zbilju svijeta u kojemu Duh Sveti djeluje i govori. Tome svijetu Crkva je poslana naviještati dobru vijest Kristovu i pozivati ga na spasenje. Za taj svijet njoj trebaju zvanja svih kršćana, a osobito zvanja za ministerij i za posvećeni život. O njihovoj komplementarnosti ovisi njezin život i njezina misija. Služenje narodu Božjemu ne smije čekati.
- **Pod znakom vjere.** — Upravo unutar sadašnjih poteškoća, nesigurnosti, upita, Bog je vazda prisutan svojoj Crkvi i svijetu. Naša traženja i naponi u domišljanju treba da budu prožeti tom vjerom i da nam pomognu još jače živjeti od nje.
- **Pod znakom molitve.** — Nada potiče molitvu, a molitva hrani nadu. Crkva je narod koji moli ne samo za sebe nego i za svijet. Molitva za zvanja uključit će se u tu molitvu za svijet koji Bog ljubi.
- **Pod znakom domišljate i promišljene djelatnosti.** — Nadata se, to znači djelovati s Bogom. Crkvi je povjerena zadaća da radi na pronalaženju novih putova. Domišljato djelovanje Crkve mora se odnositi na sveukupni način na koji je ona znak i službenica spasenja za svijet. Unutar te perspektive pristupit će se akciji za zvanja u ministerije i u posvećeni život. Ta domišljata djelatnost iziskuje teološko i duhovno razmišljanje.

— **Pod znakom crkvenog zajedništva.** — Mi se nadamo s cijelom Crkvom, opirući se o cijelu Crkvu. Naše razmišljanje i naše djelovanje mogući su samo u okviru rada usklađenog na dijecezanskoj, regionalnoj, nacionalnoj i međunarodnoj razini. To zahtijevaju sadašnje životne prilike, ali također, i to ponajprije, naša eklezijalna svijest. Naša pripadnost Crkvi zabranjuje nam da tražimo sami i samo za sebe. Raditi za zvanja, to znači otvoriti sa dimenzijama svih Crkava i cijeloga čovječanstva.